

EL LLENGUATGE

**L'obligació
de saber-ne**

La majoria de les coses que sabem no tenim obligació de saber-les. Però això no ens ha privat d'aprendre-les ni, un cop apreses, de fer-ne ús, d'aplicar-les, de tenir-les en compte en tots els nostres actes en què ha convingut de fer-ho. Per això ens costa d'admetre que el desconeixement —real o fictici— de la llengua catalana, de la seva correcta pronunciació o de les normes que en regulen l'ús escrit, o la seva incomprensió i la incapacitat d'expressar-s'hi, es vulguin justificar tan sovint amb aquest argument: que hom no té obligació de saber-ne (de català). Talment com si fos aquesta manca d'obligació que constituïssin un espectacle insuperable, una barrera poderosa que impedisís l'adquisició d'uns nous coneixements.

Els locutors no catalans als quals s'ha retret tantes vegades que pronunciessin indegudament noms propis com *Companyns, Montseny, Fortuny, Puigverd, Pujol, Jofre, Jorba, Junyent, Aixelà, Boix, Roig*, etc., (podríem deixar de banda formes com *Martorell, Sabadell, Coll*, etc., que ofereixen dificultats fonètiques reals), solen escudar-se olímpicament en l'argument que no tenen obligació de saber la pronunciació correcta d'aquests noms, amb el qual tant justifiquen el desconeixement d'aquesta pronunciació com la no aplicació del coneixement en el cas de posseir-lo. Però no són pas els únics —cal convenir-hi, i això ens dol molt més— a adduir la mateixa justificació.

Són molts els catalans que si mai no s'han decidit a aprendre seriósament a escriure i a expressar-se correctament en la pròpia llengua, és perquè consideren que no hi tenen cap obligació. Hom els ho podria discutir, certament, però no ens agrada d'assenyalar a ningú quines són les seves obligacions: que cadascú les determini d'acord amb la seva consciència i els seus principis. Només els voldríem fer veure que aquesta manca d'obligació que addueixen no ha de constituir cap obstacle per a l'aprenentatge de l'ús correcte del català, que molts s'entesten a considerar que és propi solament dels especialistes: professors, correctors, etc. I si hom pot exhibir el domini d'una altra especialitat —la de filatelist, hidròleg, impressor, gastrònom, teòsof...—, la manca d'obligació de saber-ne sembla encara més decisiva: «Jo sóc... no professor de català», argüeixen.

Albert Jané